

DOKUMENTACE ZÁVĚREČNÉ PRÁCE

VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V BRNĚ

BRNO UNIVERSITY OF TECHNOLOGY

FAKULTA VÝTVARNÝCH UMĚNÍ

FACULTY OF FINE ARTS

ATELIÉR GRAFICKÉHO DESIGNU 2

GRAPHIC DESIGN 2

EDICE DĚTSKÝCH KNIH MOA

EDITION OF CHILDREN'S BOOK MOA

DIPLOMOVÁ PRÁCE

MASTER'S THESIS

AUTOR/KA PRÁCE

AUTHOR

Bc. Anna Milerová

VEDOUCÍ PRÁCE

SUPERVISOR

M.Sc. Denisa Kollarová

BRNO 2022

OBSAH DOKUMENTACE:

TEXTOVÁ ČÁST	s. 4 - 28
OBRAZOVÁ ČÁST	s. 29 - 38

Textová část

Abstrakt

Diplomová práce spočívá ve vytvoření edice dětských knih zaměřených na přírodu, ekologii, faunu a flóru. Každá kniha je zpracována jinými autory.

Naším cílem je vytvářet publikace s vizuální i obsahovou hodnotou a klademe důraz na selekci témat i autorů. Koncepce knih se konzultují s odborníky z oblasti biologie a ekologie.

Mým úkolem je nastavení pevných pravidel celé edice a to především po stránce vizuální, ale také ekonomické, redakční či obchodní. Součástí mé diplomové práce bude představení prvních čtyř knih, nastavení vizuálního jazyka a vytvoření komunikačních kanálů, jak fyzických – přímo v obchodě, tak i virtuálních – prezentace na webových stránkách, případně na sociálních sítích. Webové stránky jsou rovněž součástí celé edice. Ke každé knize je na webovou prezentaci připravený doplňkový materiál, s kterým mohou čtenáři pracovat nad rámeček knihy.

Klademe důraz na to, aby každá kniha vyprávěla svůj samostatný příběh, ale zároveň aby knihy fungovaly společně v rámci celku.

Publikace budou k dostání v obchodech zoologických zahrad a výtěžek z nich bude určen konkrétním neziskovým organizacím zaměřeným na ekologii.

„Krásná kniha je krásně napsaná a krásně ilustrovaná, krásná kniha je věc, kterou chcete mít doma v knihovně a o kterou se budou handrkovat vaše děti a vnuci, až vy tady jednou nebudete.

A sběratelé po ní budou v antikvariátech pátrat i v příštím století.“

- Ivana Pecháčková, nakladatelství Meander

Úvod

Ve své diplomové práci jsem se původně chtěla věnovat ekologickým projektům v Indonésii. Téma jsem měla zpracovávat přímo z dané lokality a to na podzim 2021. Z důvodu covidových opatření, která znemožňovala cizincům vstup na území Indonésie¹ jsem se rozhodla věnovat se tématu, které není vázané na výjezd do zahraničí.

Dlouhodobě se zabývám propojením designu potažmo umění s ekologií a mnohdy jsou mé výstupy zaměřené na dětské publikum. Ve své tvorbě často pracuji právě s dětskou ilustrací a zkoumám její principy a úskalí – například co se líbí rodičům, nemusí se líbit dětem a naopak.

Prvním podnětem pro vytvoření edice dětských knížek bylo vytvoření titulu s názvem *Kolik je zvířat?*. Hledala jsem vhodné prostředí pro vydání této knihy, díky kontaktům na ochranářské prostředí, které je často podporované zoologickými zahradami, jsem se zabývala myšlenkou umístění knihy do giftshopů zoologických zahrad. Tamní nabídka je velmi omezená a bývá zaměřena především na spotřební dárky. Nezahrnuje prakticky žádnou literaturu, natož pak literaturu kvalitní.

Ve spolupráci s organizací CCBC (Česká koalice pro ochranu biodiverzity) jsme přišli na myšlenku zpracování celé knižní edice. Protože je samotná distribuční i prodejní cesta velmi náročná, dávalo smysl tuto cestu podstoupit s více tituly, nikoli pouze s jedním. Jako hlavní záměr jsme si vytyčili vydávání krásné literatury, která je obsahově i vizuálně kvalitní a která navíc přesahuje do ochranářských projektů. Výtěžek z prodeje je určen vždy na podporu konkrétní organizace.

Původně měly být knihy vydávané ve spolupráci s nakladatelstvím Běží liška. Po určitých neshodách jsme se však rozhodli od této spolupráce upustit. Tak vzniklo velké množství nakladatelské práce, které jsem se rozhodla využít jako téma své diplomové práce.

---

¹ MZV: Nová omezení pro cestování [online], 2022. [cit. 2022-04-02]. Dostupné z: https://www.mzv.cz/jakarta/cz/zpravy_a_udalosti/nova_omezeni_pro_cestovani_do_a_z

Cíl

- Vytvořit originální, interaktivní edici
- Vydávat kvalitní dětské knihy
- Edukovat děti v oblasti ekologie a biologie
- Propojit tvůrce s neziskovými organizacemi a zároveň i biology
- Dát prostor mladým tvůrcům a podpořit je v začátcích umělecké dráhy
- Podpořit environmentální neziskové organizace

Proces práce

- Definice zadání
- Rešerše – podobné projekty – edice, nakladatelství
- Rešerše – dětské knížky – druhy, žánry, přístupy v ilustracích, grafické zpracování
- Tvorba samotné edice
- Vytvoření základního edičního plánu
- Vydání první knihy

Teoretický úvod

Pojem edice

Význam tohoto slova zahrnuje vydání určitého díla, nejen knihy, ale například také hudebniny v tištěné podobě. Samozřejmě výjimkou jsou edice audioknih, ale v této práci se zaměřujeme na klasickou edici tištěných materiálů.

Nejběžnější je edice tištěných publikací se stejnými znaky. Knihy mají podobnou vizualitu, která napomáhá lepší čitelnosti a rozpoznání edice čtenářem. Jedná se o díla, která jsou podobná tematicky, obsahově či čtenářským zaměřením.² Každá edice má dvě hlavní funkce – signační – směřovanou k veřejnosti, a stabilizační – směřovanou do redakce. Stabilizační funkce napomáhá čtenáři lépe edici a jednotlivé tituly v ní rozpoznat. Zařazení knihy do určité edice mu zároveň signalizuje žánr a určitou kvalitu. Druhá funkce napomáhá redakci ve vytváření edičního profilu i v koncipování nových titulů a v nastavení cenové politiky či optimálního nákladu.

Edice, respektive nakladatelství, by měly mít určitý ediční plán – tedy co, kdy a jak se bude vydávat.³ Úspěšná edice se stává dlouhodobým programem a stabilizuje ekonomiku nakladatelství. Někdy funguje i sběratelský zájem čtenářů, kteří si titul kupují z motivace vlastnit kompletní řadu knih. Pro úspěšnou edici je nezbytná výtvarná podoba a vizuální

---

² HALADA, Jan. Člověk a kniha: úvod do nakladatelské specializace. Praha, 1993, s. 94, 98, 99.

³ CHLADIMOVA, Hana. *Profil a kulturní činnost nakladatelství Paseka*. Pardubice, 2012, s. 32-34.

kvalita. Měly by se uplatňovat požadavky na čitelnost společných znaků – knihy musí být pro čtenáře okamžitě rozpoznatelné, jakožto tituly z jedné edice. Znaky edice pak můžeme dělit na vnitřní a vnější. Vnitřními jsou například jednotná tiráž, označení edice na přebalu, podobný rozsah knih a podobný rozsah poznámkového aparátu, doslovů, medailonků apod. Prostřednictvím vnějších znaků můžeme vnímat jednotné grafické zpracování – hřbet, obal, font. Grafický design knih by měl tedy zpracovávat vždy jeden autor či tým autorů. Neúspěšná edice je pro čtenáře nerozpoznatelná. Současně je třeba vzít v potaz, že i sebelepší edice se časem vyčerpá a v daném okamžiku je pak lepší ediční činnost ukončit.⁴

Obsahově mají jednotlivé knihy edice společné prvky v redakčním zpracování, námětové skladbě či množství vydaných titulů za určité období (za rok). Je to ovlivněné celkovou koncepcí, která vyžaduje od začátku jasný a pevný ediční záměr. Je vhodné vytvořit si zásobu titulů a prognózu úspěšnosti, ideálně na několik let dopředu. Tato koncepce by však měla být dostatečně flexibilní a schopná se přizpůsobit momentálním potřebám nakladatelství, čtenářům či trhu. Osobnostně je úspěch edice podmíněn především funkcí editora a výběrem vhodných autorů.⁵

Příklady zajímavých edic dětských knížek

Nakladatelství Meander
Edice Modrý slon

„V edici Modrý slon vycházejí náročnější, umělecké autorské knihy pro děti. Právě tyto knihy nakladatelství proslavily – každá z nich je svého druhu sběratelským kouskem, prvních sto výtisků je zpravidla číslováno a obsahuje vlastnoruční podpis autora. Jsou to skutečně výjimečná díla.“⁶

Tato edice je jistě inspirativním pojetím publikací pro děti, témata knížek i jejich zpracování jsou opravdu kvalitní. Edice jako celek je velmi nadčasová, nemá prakticky žádné sjednocující znak, což není nutné, ale osobně to vnímám negativně, jestliže má edice fungovat jako sběratelská série určitý sjednocující prvek by mít měla.

---

⁴ PISTORIUS, Vladimír. *Jak se dělá kniha*. Příbram, 2011, s. 147-148.

⁵ HALADA, Jan. *Člověk a kniha: úvod do nakladatelské specializace*. Praha, 1993, s. 94, 98, 99.

⁶ *Meander: Modrý slon* [online], 2022. [cit. 2022-04-02]. Dostupné z: <https://www.meander.cz/modry-slon>.

Obr.1 – Ukázka knih edice Modrý slon

Nakladatelství Meander
Edice Chameleón

„Chameleón je různobarevná edice knih a knížek různých tvarů i podob: omalovánky, domalovánky, vystřihovánky, hry nebo hrací karty, k tomu básničky, lidová říkadla nebo hravé texty předních českých básníků s obrázky od těch nejlepších českých výtvarníků. Knihy edice Chameleón nejsou jenom o čtení a prohlížení, ale dotváření či přetváření v nová, originální díla.“⁷

Osobně mi popis edice připadá lepší než samotná realita. Některé tituly jsou velmi zajímavé například Lidová říkadla či Orbis pictus – Svět v obrazech, ale že je součástí edice arch tetování či samolepek je pro mě opravdu kuriózní a lehce zmatečné. V edici Chameleón bych čekala více Montessori knih, které budou plné vystřihovánek, nálepek. Ku příkladu knihy, které vydává malé nakladatelství Pipasik.

Obr.12– Ukázka knih edice Chameleón

⁷ Meander: Edice Chameleon [online], 2022. [cit. 2022-04-02]. Dostupné z: <https://www.meander.cz/chameleon>

Nakladatelství Baobab
Edice To je...

Autorské knihy Miroslava Šaška. Edice obsahuje cestopisné knihy tohoto významného autora. Například To je Paříž, To je Řecko, To je Austrálie, To je Honkong a další. Knihy byly poprvé vydávány mezi lety 1959–1974. Jejich znovuvydávání probíhá prakticky dodnes od roku 2008.

Tyto cestopisy mám osobně velmi ráda, jsou geniálním spojením příběhové knihy s naučnou publikací. Myslím, že si v ní přijdou na své děti i jejich rodiče. Osobně zpracování takové edice vnímám jako vrchol ilustrátorské tvorby, možnost cestovat a své zkušenosti a zážitky překreslit do knihy je skvělé.

Obr.3 – Ukázka knih edice Modrý slon

Nakladatelství Albatros
Edice Knihy odvahy a dobrodružství

Rozsáhlá edice čítající přes 200 titulů funguje již od roku 1954. Dobrodružné knihy, často překládané ze zahraničních originálů. Některé tituly byly v průběhu let vydané znovu v jiném grafickém zpracování. Vizualita titulů se měnila, ale ikonické černé proužky v horním rohu zůstávaly.⁸

⁸ Databáze knih [online], 2022. [cit. 2022-04-02]. Dostupné z: <https://www.databazeknih.cz/search?q=Knihy+odvahy+a+dobrodružstv%C3%AD&hledat=>

Osobně si myslím, že téma dobrodružných knížek je skvělé na vytvoření stabilní edice. Čtenář, který má rád dobrodružné knihy si je bude většinou rád kupovat v jakékoliv podobě. Co se týče vizuality edice, jak tomu v posledních letech bývá, původní design vypadal lépe a více nadčasově než-li zpracování knih v posledních letech. Například Klapzubova jedenáctka od Eduarda Basse vydaná roku 1954 má mnohem kvalitnější zpracování obalu než poslední vydaná kniha edice v roce 2019 - Nobody - muž z Neznáma od Roberta Krafta.

Obr.4 – Ukázka knih edice Knihy odvahy a dobrodružství

Nakladatelství Běží liška
Edice Mikroliška

„Vzpomínky na návštěvy u lékaře z dětství z paměti jen tak nevymizí a s nimi ani malé sešitky pohádek, které jsme dostávali, abychom nezlobili v čekárně nebo jako satisfakci za přetrpěnou bolest při očkování.

Na tuto malou knižní formu navazuje edice Mikroliška, volný soubor drobných pohádek, básniček a příběhů v jednotném sešitkovém formátu. Malé rozměry ale nejsou záminkou pro méně závažné výtvarné zpracování: naopak, představují pro výtvarníky prostor pro volnější nebo experimentální pojetí. Každý titul z edice je ilustrován někým jiným a tak je celá edice menším překvapením. Kromě toho, že Mikrolišky jsou půvabnými miniaturami, tvoří také praktického pomocníka při cestování nebo čekání, kdy je potřeba ve vhodné chvíli vytáhnout z kapsy nebo z tašky drobnost pro zabavení laskavého čtenáře.“⁹

Tato edice je velmi zábavná a originální, jedná se opravdu o malé knížky, které plní co si nakladatelství předsevzalo. Tedy krátké dlouhé chvíle kvalitní literaturou. Na druhou stranu

---

⁹ Běží liška: *Knihy Mikroliška* [online], 2022. [cit. 2022-04-02]. Dostupné z: <https://www.beziliska.cz/knihy-mikroliska>

musím říci, že se mi úplně nelíbí sjednocující prvek na obálce každé knihy edice. Přijde mi lehce prvoplánový a připomíná mi obálky edice Oko nakladatelství Albatros.

Obr.5 – Ukázka knih edice Mikroliška

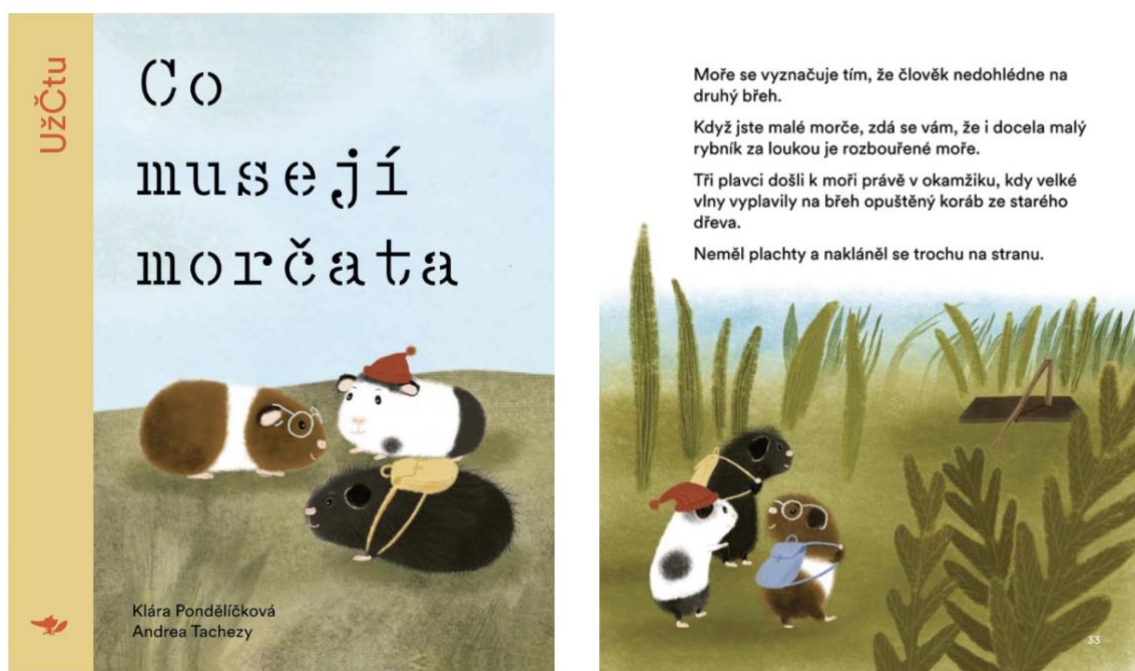
Nakladatelství Běží liška Edice Užčtu

„Užčtu je edice knih pro začínající čtenáře. Myslí na ně v každém ohledu. Text knihy tvoří krátká slova v krátkých větách členěných do krátkých kapitol. Grafická úprava maximálně podporuje snadné čtení. Přes to všechno text rozhodně neslevuje z nároků dobrého příběhu. Zkrátka žádný slabikář, učebnice ani pracovní sešit – tohle je první opravdická kniha k samostatnému čtení. Tituly edice Užčtu jsou stejně jako Mikrolišky v měkké šité vazbě, která se sama nezavírá a umožňuje tak pohodlné čtení.“¹⁰

Knížky edice Užčtu mají skvělou myšlenku – tvořit knížky, které jsou skutečně pro děti – dokážou je číst a jsou pro ně přehledné. Ilustrátoři zvolení u zatím dvou vydaných titulů jsou velmi kvalitní a ilustrace líbivé. Co se týče volby písma nejsem si jistá zda je opravdu tím nejvhodnějším pro malé čtenáře. Písmo, které nakladatelství používá na nadpisy a kratší věty

¹⁰ Běží liška: Knihy Mikroliška [online], 2022. [cit. 2022-04-02]. Dostupné z: <https://www.beziliska.cz/knihy-uzctu>

je zajímavé, ale jeho stylizace je pro začínajícího školáka, možná přílišná. Hravý grotesk použitý na souvislý text, by bylo vhodné nahradit nějakým vzdušným patkovým písmem, které napomáhá udržet zrak na řádku.

Obr.6 – Ukázka knih edice užČtu

Historie dětské ilustrace u nás

Za průkopníka dětské ilustrace u nás můžeme považovat Mikoláše Aleše. Konkrétně například kniha Špalíček národních písní a říkadel. Jedná se o období národního obrození, tedy přelom 18. století a počátky 19. století. Ovšem opravdovou tvorbu zaměřenou na dětské publikum začínáme vnímat až na konci 19. a především na začátku 20. století. Primární funkce ilustrace v dětských titulech byla obohatit text o vizuální aspekt, tedy funkce byla doplňková.¹¹

Význam a poslání ilustrací v dětských titulech byly dlouhou dobu podceňovány a nebyly vnímány jako seriózní. Ilustrace měly funkci instrumentálního doplňku a takového vnímání přetrvalo až do 20. století. Jako konkrétní příklad můžeme uvést práci Otakara Pospíšila a Václava Františka Suka *Dětská literatura česká* z roku 1921.¹² Tématu knižní ilustrace vyhradili pouze šest stran ze tří set stránkové publikace. Ovšem vlažný přístup k dětským ilustracím byl do určité míry podmíněn i nevalnou kvalitou. Ještě na začátku minulého století se totiž této disciplíně přední výtvarní tvůrci příliš nevěnovali.¹³

¹¹ REISSNER, Martin. *Česká ilustrace v literatuře pro děti a mládež. Východiska, vývojové aspekty, výrazné tendence*. Brno, 2011, s. 18.

¹² REISSNER, Martin. *Česká ilustrace v literatuře pro děti a mládež. Východiska, vývojové aspekty, výrazné tendence*. Brno, 2011, s. 22.

¹³ *Databáze knih* [online], 2022. [cit. 2022-04-03]. Dostupné z: <https://www.databazeknih.cz/knihy/detska-literatura-ceska-70683>

Přesuneme-li se do období začátku 20. století můžeme uvést kvalitní a všeobecně známé autory, kteří často vytvářeli autorská díla, tedy knihu napsali i ilustrovali. Josef Lada, který je dodnes oblíbený u dětského i dospělého publika. *Vyprávění O Mikešovi, O chytré kmotře lišce* či *Bubáci a hastrmani* se staly symbolem kulturních kódů, které odkazují k české tradici možná až k jakési národní kulturní identitě.¹⁴ Protipólem Ladovy tvorby byla tvorba Josefa Čapka – například *Devatero pohádek, Dášenska čili Život štěněte* a další. Neměli bychom opomenout uvést příklad Ondřeje Sekory, který ve 30. letech v *Lidových novinách* vedl rubriku *Dětský koutek*, která zahrnovala textovou a ilustrovanou část a která jistě představuje další pilíř dětské ilustrace a literatury u nás, podobně jako autorův oblíbený hmyzí román – *Ferda Mravenec*.

Pokud bychom se zaměřili na více odbornou ilustraci pro děti, musíme zmínit Zděňka Buriana, významného ilustrátora právě v oblasti krásné i odborné literatury– ilustrace v souboru vydání Julese Verna či J. F. Coopera. Také skvěle doplnil Jacka Londona a další dobrodružné příběhy. Jeho tvorba obsahuje na 14 000 děl a mnohdy představuje rozsáhlá studia živočichů a rostlin kolem nás či studie druhů vyhynulých.

Velmi plodné období pro dětskou knihu představoval konec 50. let, a to navzdory kulturně politickým omezením. Oblast dětské knihy zůstala ušetřena přímých restrikcí, což jí pomohlo přitáhnout kvalitní tvůrce, ti mohli v této oblasti volně pracovat a ukrýt se před nároky oficiální ideologie. Možná i do dětské tvorby uschovat své názory a postoje. Na jedné straně se rozvíjela silná národní tradice, na straně druhé zde byl prostor pro nové tváře a přístupy. Nemůžeme opomenout tvorbu Jiřího Trnky – *Špalíček, Bajaja* či *Archanděl Gabriel a paní Husa*. Velký vliv na ilustraci pro děti mělo loutkové divadlo či začátky animovaného filmu.¹⁵

Někteří z významných autorů druhé poloviny 20. století jsou Gabriela Dubská ilustrace ke knize Václava Říhy– *O Makové panence a motýlu Emanuelovi*, kresby Adolfa Borna – *Mach a Šebestová* od Miloše Macourka, Jiří Šalamoun – příběhy Rudlofa Čechury o *Maxipsu Fíkovi*. Co mají tito známí ilustrátoři společného, je spolupráce s televizní produkcí. Tím se staly jejich ilustrace ještě více dostupné malému divákovi a jejich pohádky jsou v podobě *Večerníčků* k vidění dodnes.

Toto krásné propojení knihy a animovaného filmu je příkladem dobře fungujících ilustrací. Dnes bohužel tyto přesahy nejsou příliš časté. Z úspěšných knih se nestávají televizní pohádky. Naopak novodobý dětský hrdina je vytvořen v 3D animačních programech a často u něj postrádáme jakési propojení na autora. Jako konkrétní příklad můžeme uvést – *Lokomotiva Tomáš, Štístko a Poupěnka* či *Baby Shark*. Stylizace těchto novodobých hrdinů je prakticky stejná.

Dětská ilustrace dnes

¹⁴ ARTMAP: *Ř! Česká národní identita* [online], 2022. [cit. 2022-04-08]. Dostupné z: <https://www.artmap.cz/r-ceska-narodni-identita-v-soucasnem-vytvarnem-umeni-0>

¹⁵ *Počátky animovaného filmu v Čechách a na Moravě* [online], 2022. [cit. 2022-04-08]. Dostupné z: https://dl1.cuni.cz/pluginfile.php/928447/mod_resource/content/1/Prezentace.pdf

Kniha určená pro dětské, respektive nedospělé, publikum musí mít specifický charakter a z hlediska recepčního, psychologického i estetického se musí lišit od knihy pro dospělé. Dětské ilustrace by v sobě měly obsahovat velmi specifický soubor znaků. Například pedagogické, vzdělávací poslání. Můžeme říci, že krásná dětská kniha je velmi efektivním nástrojem upevňujícím estetické hodnoty a napomáhající plnit edukační, metodické a didaktické cíle.¹⁶

V poslední dekádě 20. století se bouřlivěji projevila literatura pro děti a mládež. Došlo k liberalizaci distribuční sítě. Byla ukončena nadvláda obřího nakladatelského domu (Albatros) a vytvořil se tak prostor pro vznik menších, nakladatelství zaměřených na dětského čtenáře.¹⁷

V posledních pětadvaceti letech začala vznikat menší nakladatelství jako je Baobab, Meander, Běží liška a mnoho dalších. Za nimi často stojí kvalitní tvůrci, kteří se chtěli vymanit z kapitalismu 90. let a vydávat kvalitní a zajímavé tituly, napříč tématy i žánry. Toto období totiž v dětské tvorbě nepatřilo mezi ta neplodnější, typickým příkladem dětských hrdinů té doby je *Pikachu*, *panenka Barbie* či *kačer Donald*.¹⁸ Vznik malých nakladatelství je pro české prostředí důležitým počinem, který vyvažuje vydávání komerčních knih, vznikajících pouze na efekt a využívající principů kýče a laciných zápletek. Děti totiž může velmi jednoduše zaujmout kýčovitá, barevná ilustrace, ale stejně tak složitější díla, která se vymykají běžně známému. Ovšem je zde potřeba větší intervence ze strany rodiče, učitele, nakladatele.

Největším problémem dnešní doby je digitální svět, do kterého je malý divák „vpuštěn“ příliš brzy a mnohdy nevhodnými způsoby. Místo čtení či poslouchání audio pohádek, kde je prostor pro rozvíjení fantazie, mají děti tablet či video pohádky. Jsou tak zvyklé na příliš barevné ilustrace, počítačovou plastičnost, výraz ilustrace hraničící s kýčem a infantilností. Po lingvistické stránce zjednodušený jazyk a primitivní zápletky, laciné triky a efekty. To vše může způsobovat nižší zájem o klasickou, kvalitní, dětskou knihu.

V českém prostředí bohužel příliš dobře nefunguje finanční podpora ze strany státu. Odbor umění ministerstva kultury již několik let rozděluje v kapitole č. 5 – původní ilustrovaná tvorba pro děti a mládež přibližně 600 000 korun ročně, a to mezi zhruba dvě desítky vybraných projektů a nakladatelů, takže na každého připadne průměrně 30 000 Kč.

To má za následek, že více než vydávání knížek se všichni v redakcích malých nakladatelství věnují prostému shánění peněz na vydání.¹⁹ Naštěstí existuje velké množství grantů a je možné vydání knížek spolufinancovat právě touto cestou. Granty se mohou čerpat z menších nadací případně lze využít větší granty například výzvy Evropské komise, Mezinárodní visegrádský fond či dotace Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy. Je samozřejmě nutné mít alespoň základní znalost grantové politiky a umět psát žádosti o grant či dotaci, případně spolupracovat s externími subjekty jež s grantovou politikou pomáhají.

¹⁶ REISSNER, Martin. *Česká ilustrace v literatuře pro děti a mládež. Východiska, vývojové aspekty, výrazné tendence*. Brno, 2011, s. 20.

¹⁷ REISSNER, Martin. *Česká ilustrace v literatuře pro děti a mládež. Východiska, vývojové aspekty, výrazné tendence*. Brno, 2011, s. 107.

¹⁸ *Baobab: O nás* [online], 2022. [cit. 2022-03-27]. Dostupné z: <https://www.baobab-books.net/o-nas>

¹⁹ *Iva Pecháčková: "Dětem se nesmí podlézat žádnou lehce stravitelnou četbou."* [online]. [cit. 2022-03-27]. Dostupné z: <https://www.meander.cz/napsali-o-nas-2/iva-pechackova-detem-se-nesmi-podlezat-zadnou-lehce-stravitelnou-cetbou/>

Navzdory digitální zahlcenosti a globalismu, se objevují trendy, jež navrací lidskou přirozenost ke kořenům, můžeme také mluvit o tradici. Začíná být upřednostňována kvalita před kvantitou. Stejný trend sledujeme i u dětské knihy. Od klasické digitální tvorby se ustupuje, respektive se stylizuje do podoby kreseb tradičními médii.

Ovšem knihy, které jsou kvalitní a propracované, autoři jsou dostatečně honorováni a při výrobě knihy je dbáno na ekologické principy, potřebují podporu státu, v tom má česká kulturní scéna oproti zahraniční velké nedostatky. Státní podpora vydávání knih je v Belgii či Německu nesrovnatelná s tou naší.²⁰ Můžeme to sledovat i u grantů na překlad knížek, ty jsou totiž častější než granty na samotné vydání knihy.

Praktická část

Jednotlivé knihy

Naše knihy jsou tvořeny pro širší spektrum čtenářů, nemáme přímo stanovenou věkovou kategorii. Pokud bychom museli být konkrétní, můžeme říci že tituly jsou pro děti od 4 let. Knihy by totiž mohly být zajímavé pro děti v mateřské škole, ale stejně tak i pro menší školáky, kteří začínají číst. Konkrétní příběhy vznikají na základě podnětů autorů, ale také dle potřeb neziskových organizací, s kterými je celá edice úzce spjata. Pokud navrhnou zajímavé téma, které by bylo vhodné zpracovat a bylo by jim nápomocné při jejich práci a osvětě je to ideální situace, kdy víme, že vydáváme knihu, která má větší přesah. Tak je tomu i v případě

---

²⁰ Iva Pecháčková: "Dětem se nesmí podlézat žádnou lehce stravitelnou četbou." [online]. [cit. 2022-03-27]. Dostupné z: <https://www.meander.cz/napsali-o-nas-2/iva-pechackova-detem-se-nesmi-podlezat-zadnou-lehce-stravitelnou-cetbou/>

knihy *Kdo ukradl luskouna?*, která bude doplňovat kampaň na ochranu těchto vzácných savců.

V tuto chvíli je vytištěna první kniha *Kolik je zvířat?* a je připravena k distribuci zajištěnou panem Barvířem, více v kapitole logistika. Další kniha je plánována na podzim, případně na jaro 2023. Necháváme to takto otevřené, protože proměnných, které mohou ovlivnit vydání knihy je mnoho například další vlny pandemie Covid – 19, během některých předešlých byly zoologické zahrady zavřené, což by bylo pro prodej našich knih velmi problematické.

Kolik je zvířat?

První knihou edice je publikace s názvem *Kolik je zvířat?* Je to knížka pro děti od 4 let, i když může fungovat i pro mnohem menší děti. Kniha má atypický čtvercový formát a jednotlivé stránky mají velké klopky. Tím každá kapitola nabízí velkorysý prostor pro barevnou ilustraci a větší interaktivitu s čtenářem.

Kniha má 10 kapitol. Každá z nich představuje jedno číslo, jedno ekologické téma, jeden biotop, jeden druh zvířete. Úkolem je dané živočišné druhy spočítat – počet zvířat vždy odpovídá danému číslu od 1 do 10. Například osmá kapitola z prostředí parku, zaměřená na pejsky z útulků, na svých stránkách ukrývá 8 psů, které musí čtenář najít a spočítat.

Ilustrace doplňují říkanky od Robina Krále a vždy prozrazují více o daném tématu, problematice konkrétní kapitoly.

Na konci knihy je rejstřík s uvedenými druhy zvířat i rostlin. Spolu s ilustrací a názvem je v rejstříku informace o tom, kde se dané druhy vyskytují. Pro lepší uvedení do problematiky jednotlivých kapitol je sepsaný text s informacemi tak, aby jim mohli dospělí čtenáři lépe porozumět a třeba je tak menším čtenářům lépe vysvětlit.

Kdo ukradnul luskouna?

Další knihou edice je práce s názvem *Kdo ukradnul luskouna?* Téma knihy bylo stanoveno na základě potřeby českých ochranářů působících v Indonésii, kteří se zabývají ochranou luskounů. Ochránáři by chtěli knihu pro děti, která by představovala tato málo známá zvířata a pomohla tak v osvětě, a tedy i v ochraně těchto vzácných tvorů.²¹ Luskouni jsou totiž loveni pro tradiční čínskou medicínu. Tamní lidé věří, že luskouní šupiny mají blahodárný vliv na lidské zdraví. Ovšem máme vědecké studie, že šupiny luskounů mají prakticky stejné složení jako lidské nehty nebo zvířecí drápy.

Jelikož nejsou luskouni široce známí, naopak na základě vlastního malého výzkumu jsem zjistila, že většina lidí luskouny vůbec nezná. Nepřipadalo nám jako ideální vytvořit encyklopedii o luskounech či jinou naučnou publikaci. Můžeme totiž předpokládat, že si lidé nebudou kupovat encyklopedickou či jinak naučnou knihu o zvířeti, které neznají. Proto je

---

²¹ TOMÁŠ, Ouhel – Emailová komunikace ze dne 12.11.2021

žádoucí vymyslet formát knihy, který sám o sobě přiměje lidi ke koupi. Velmi oblíbeným žánrem dětských knih jsou knihy detektivní.²²

Kniha vypráví příběh malé holčičky Pepiny, která jede s rodiči na dovolenou do Indonésie. Na ostrově Sumatra se seznámí s malým luskounem, po několika dnech se luskounovi ztratí maminka a tak začíná holčička Pepina pátrat, co se paní Luskounové stalo. Zjistí, že ji unesli pytláci a odvezli na jiný ostrov, odtud ji chtějí i s dalšími zvířaty propašovat do Číny. Pepina tedy musí jednat, aby paní Luskounovou zachránila.

Celá kniha bude vyprávěna a rozklíčována jako detektivní příběh – inspiraci hledáme v rubrice časopisu *Mateřídouška – Případy komisaře Vrtáčky* od Pavly Erychové.

Tedy, aby děti paní luskounovou našli, musí plnit úkoly. V jednotlivých úkolech se zároveň skrývají zajímavá fakta o těchto zvířatech – odkud pochází, jak dlouho jsou na naší planetě, čím se živí apod.

Detektivní knížky jsou fenoménem pro dospělé, ale stejně tak i pro děti – zejména pokud samy odhalují záhadu pomocí rébusů a hádanek. Věříme tedy, že tento žánr přiměje ke koupi, i když se nejedná zrovna o velmi známé či oblíbené zvíře.

Co je to šotek?

Interaktivní encyklopedie zaměřená na vyhynulé, bájně, zajímavé tvory. To je téma, které by mohlo být pro malé čtenáře zajímavé až fascinující a stejně tak i pro jejich rodiče. Chceme se zaměřit na živočišné druhy, které jsou již vyhynulé, zároveň na bájně druhy, které na naší planetě nikdy nežili, respektive nám chybí vědecké důkazy o jejich existenci. Poslední skupinou budou druhy jež naší planetu stále obývají a jsou méně známé nebo něčím specifické.

Každý druh bude vyobrazen prostřednictvím originální ilustrace se základními informacemi například o tom čím se živí, kolik měří, váží, kde žije a další. Rovněž chceme uvést zajímavosti jako jsou legendy a příběhy s daným druhem spojené či vlastnosti, které nejsou tak běžné. Jednotlivá zvířata budou řazené podle taxonomie – ptáci, šelmy, ryby, atd..

Jako konkrétní příklad můžeme uvést:

řád ptáci: vyhynulý pták – moa, zajímavý pták – rajka, bájný pták – fénix

řád šelmy: vyhynulá šelma – šavlozubí tygr, zajímavá šelma – tygr bílý, bájná šelma – chiméra

řád ryby: vyhynulá ryba – šotek, zajímavá ryba – měsíčník, bájná ryba – charybda

Tímto způsobem vytvoříme celou knihu, která bude kromě poučné stránky myslet i na dětskou fantazii, například dokreslování druhů. Vymýšlení vlastních zvířat podle indicií apod. Cílem této knihy bude ukázat dětem jaké zajímavé druhy obývají nebo obývali naší planetu a že je potřeba je ochraňovat, aby nedošlo k jejich vyhubení.

Kdo zachrání berušku?

---

²² *Databáze knih* [online], 2021. [cit. 2021-11-12]. Dostupné z: <https://www.databazeknih.cz/novinky/v-cesku-cte-93-deti-ve-veku-do-12-let-700>

Pohádková knížka zaměřená na problematiku invazivních druhů, především pak na invazivní druhy tuzemské.

V krátkých příbězích, které budou vhodné například jako „pohádka na dobrou noc“, bude čtenář seznamován s problematikou invazivních, tedy nepůvodních druhů fauny a flóry, především v naší krajině.

Velký rozmach invazivních druhů je často spojena právě s činností člověka. Problémem je, že tyto invazivní druhy nemají v našich či jiných, pro ně nepřírodných, krajinách své predátory a tak se nekontrolovatelně rozmnožují a tím ničí naše původní druhy.

Jako konkrétní příklad můžeme uvést problematiku krtonožky obecné, jež se do našich končin rozšířila z Austrálie pomocí lodní dopravy a devastuje populace našich žížal. Dalším příkladem může být všemi známá nutrie neboli vodní krysa, která se velmi rychle rozšiřuje nejen u nás, ale v celé střední Evropě na všech vodních tocích. Ničí břehy řek i rybníků a je přenašečem kožních onemocnění. Stejný problém je i v říši flóry. Konkrétně můžeme jmenovat bolševník velkolepý, jenž je jedovatou a dokonce nejrozpínavější rostlinou v ČR. Horskou flóru i faunu ohrožuje lupina, květnaté louky zase křídlatka.

Díky spolupráci s tuzemskými ochranáři jako je například Jaro Jaroměř z.s. máme mnoho konkrétních případů invazivních druhů s kterými budeme moci v publikaci pracovat.

Toto téma vnímáme jako důležité i z toho důvodu, že příčinu problémů způsobuje nevědomky mnoho z nás. Klasickým příkladem může být vypuštění žížaly kalifornské z vermikompostéru do volné přírody.

Ilustrace do knihy

Do každé knihy se snažíme vybírat ilustrátory s originálním rukopisem. Zaměřujeme se na začínající autory, kteří s dětskou ilustrací pracují. Také sledujeme portfolio daného tvůrce, zajímá nás zda-li s tématem přírody již ve svých minulých projektech pracoval, pomůže nám to představit si případnou funkčnost či naopak nefunkčnost autorova stylu v našich knížkách. Výběr autorů a jejich stylů by měl být rozmanitý, aby knihy nepůsobily stejně. Je tedy vhodné mít více lidí, kteří se na výběru autorů podílejí, protože jeden člověk často tíhne k podobně vypadajícím věcem. Je tedy nutná neustálá konzultace, zda-li je výběr dalších autorů vhodný a dostatečně rozmanitý. Výběr ilustrátorů probíhá následovně, v první řadě se zaměřujeme na vizuální styl, líbivost daných ilustrací, konkretizujeme, co se nám na tvorbě daného autora líbí a pro jaké tituly by nám jeho styl nejvíce vyhovoval. Pokud se s tvůrcem domluvíme na spolupráci, vybereme konkrétní titul, na kterém bude autor pracovat. Než se pustí do samotné práce na knize, vyzkoušíme si naši spolupráci na návrhu obálky knihy případně dalších skicách. Pokud se naše představy ubírají stejným směrem, nastavíme podmínky, termíny a začíná práce na samotné knize. Problematicky se může jevit nižší rozpočet, neboť v rámci našeho projektu se autoři vzdávají části honoráře ve prospěch neziskové organizace. Pro výběr autorů může být tento aspekt limitující.

Textová část knih

Autory textové části má na starosti především Robin Král, který je zároveň autorem textů v první knize *Kolik je zvířat?*. Je to velmi aktivní spisovatel, který se zaměřuje především na básně a texty písní. Na svém kontě má již 25 vydaných titulů. Spolupracuje s menšími nakladatelstvími, jako je Běžítka, ale i s nakladatelstvími etablovanými, jako je například Albatros. Jeho knihy získaly už osm ocenění za literární či výtvarnou část v prestižních soutěžích jako je Magnesia Litera či Zlatá stuha. Robin Král je zároveň pedagogem na konzervatoři – Vyšší odborné škole Jaroslava Ježka v Praze. V rámci své pedagogické činnosti hledá vhodné autory pro naše knihy.

Autoři

Autory pro textovou část knih má na starosti Robin Král jak bylo zmíněno výše. V tuto chvíli autory do knížek vybírá a bohužel není momentálně jasné jací autoři budou v konkrétních titulech figurovat.

Můžeme alespoň konkretizovat ilustrátory, ty máme totiž vybrané:

Kateřina Villinová – kniha Kdo ukradl luskouna?

Kateřina vystudovala Ilustraci a grafický design, specializace na dětskou ilustraci na Fakultě designu a umění Ladislava Sutnara, Západočeská univerzita v Plzni. Ve své tvorbě se zaměřuje na děti. Pracuje klasickými médii a nebojí se náročnějších grafických technik. Velmi nás oslovila autorská kniha – *Lenochodi líně chodí*, ale rovněž porcelánová sada dětského nádobí. V takovém duchu bychom chtěli knihu *Kdo ukradl luskouna?* tvořit.

Obr.7 – Práce Kateřiny Villinové – *Lenochodi líně chodí*

Kristýna Klaban Gregorová – bude ilustrátorkou knihy *Co je to šotek?*, zábavné encyklopedie o vyhynulých zvířatech. Kristýna je rovněž bývalou studentkou na Fakultě designu a umění

Ladislava Sutnara, Západočeské univerzity v Plzni obor dětská ilustrace a komiks. Líbí se nám jak autorka kombinuje tradiční média s digitálními a jakýsi klid, který z jejich ilustrací vyzařuje. Kristýnu jsme se rozhodli oslovit především na základě autorských knih *Slepice a vejce* a *Vodavoděnka – voda není nuda*, to je hravá encyklopedie jež může posloužit jako inspirace pro zpracování naší naučné knihy.

Obr.8 – Práce Kristýny Klaban Gregorové – Vodavoděnka – voda není nuda
Karla Kučerová – Kdo zachrání berušku? Členka Klubu ilustrátorů, kteří sdružují kvalitní české tvůrce, kteří se zaměřují především na ilustrace pro děti. Karla má specifický rukopis založený na tenkých linkách a používá zajímavou paletu barev, která by mohla být velmi neobvyklá v knize zaměřené na českou faunu a floru.

Obr.9 – Práce Karly Kučerové – O. Hofman: Pan Tau

Motivace našich autorů podílet se na projektu MOA je prakticky vždy stejná, jedná se z jejich pohledu o zajímavý projekt, s kterým mohou svou tvorbou pomoci přírodě.

Vizuální styl edice

Vizuální styl edice jsme se snažili vytvářet za pomoci menších, nepříliš výrazných prvků, které ovšem dohromady tvoří autonomní identitu. V identitě edice hravě přistupujeme k jednotlivým prvkům a snažíme se o nadčasový design. To není u dětského produktu úplně snadné. Velmi jednoduše může celý počin sklouznout ke kýči. Součástí vizuálního stylu jsou následující prvky:

Název edice – logo

Bylo pro nás důležité, aby název edice byl krátký a aby připomínal první slůvka, která děti dokážou vyslovit. Zároveň jsme chtěli, aby se v názvu ukrývala problematika a téma celé edice – tedy příroda a ekologie. Zaměřili jsme se na již vyhynulou faunu a flóru, případně na druhy kriticky ohrožené. Na základě našich diskusí jsme zvolili vyhynulý druh *Dinornithiformes*, tedy ptáky moa.

Moa byli nelétaví běhaví ptáci, příbuzní dnešním pštrosům. Jejich nejbližšími příbuznými jsou jihoamerické tinamy.²³

Tito běžci dorůstali gigantických rozměrů, až 4 metrů. Pták moa žil na Novém Zélandu, kde jeho prakticky jediným predátorem byl obří orel Haastův. K jeho rapidnímu úbytku a následnému vyhubení došlo až po příchodu prvních lidí na ostrov (prvními osadníky zde byli Maorové). K téměř totálnímu vyhubení ptáků moa došlo přibližně od 12. do 14. století. Poslední jedinci druhu moa byli viděni v 18. století a oficiální rok jejich vyhubení je datován 1773. Až roku 1839 sir Richard Owen získal od obchodníků úlomky neznámého vyhynulého živočicha a roku 1843 popsal a pojmenoval první druh ptáka moa.²⁴

Název je odvozen z polynéského slova moa označujícího slepici.²⁵ Toto pojmenování jsme vyhodnotili jako ideální pro projekt zaměřený na děti. M, O, A jsou první hlásky, které děti vyslovují a zároveň připomínají slovo máma. Výraz vypadá vizuálně velmi dobře, je krátký a svižný.

Pro samotné logo jsme se rozhodli použít stylizovaného ptáka moa – chtěli jsme využít jeho dlouhého krku a zajímavě tvarovaného oka. To jsou dva významné znaky, které v rámci loga nejvíce používáme a pracujeme s nimi v rámci vizuality celé edice.

Obří pták v našem logu jakoby běží, díky čemuž logo nepůsobí staticky a lze s ním pracovat v rámci interaktivních prvků, jako animace či flipbook apod. Posledním symbolem logotypu je slunce. Tím, že je slunce umístěno pod hlavou ptáka, jsme chtěli evokovat jeho velikost.

²³ Britannica [online], 2022. [cit. 2022-04-05]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/animal/moa>

²⁴ Abicko [online], 2022. [cit. 2022-04-05]. Dostupné z: <https://www.abicko.cz/clanek/precti-si-priroda/13114/pribehy-vyhynulych-zvirat-ptaci-moa.html>

²⁵ Britannica [online], 2022. [cit. 2022-04-06]. Dostupné z: <https://www.britannica.com/animal/moa>

S tímto symbolem pak můžeme dále pracovat, např. použít měsíc pro označení knihy s pohádkami na dobrou noc apod.

Název *Edice dětských knih MOA* jsme zjednodušili na *Knížky MOA*. Zde hrála roli pouze fonetika. Název je krátký, zajímavý, v základu říká, o co se jedná – o knihy. V kombinaci se symbolem stylizovaného ptáka napovídá, že se jedná o knihy pro děti. Z pohledu typografie jsme font Labil Grotesk použili v jeho základní formě, „pokřivili“ jsme některá písmena a detailněji zapracovali na spacingu znaků.

Názvy knih

Názvy knih edice jsou samostatným prvkem vizuálního stylu – názvy jsou totiž tvořeny za pomoci tázacích vět, nejčastěji za použití zájmen tázacích. Knížky mají nejen bavit, ale rovněž vzdělávat a odpovídat na otázky. Už v názvu knihy chceme vzbuzovat zvědavost a zájem o to, znát odpověď na otázky, ale také se dál ptát. Samotný symbol otazníku vypadá na obálce velmi expresivně a poutá pozornost. Otazník se někdy používá též jako zástupný znak nahrazující neznámé písmeno, číslici či celý údaj jak je tomu i v našem případě. Odpověď na otázku je ukryta v knize.

Písmo

Pro celou edici jsme chtěli zvolit zajímavé, ale zároveň minimalistické písmo, které bude především fungovat s různorodými ilustracemi. Chtěli jsme tedy zvolit bezpatkové písmo, ideálně grotesk. Nakonec jsme vybrali font Labil Grotesk od brněnského typografického studia Kometa. Původ Labil Grotesk sahá až k písmu vytvořenému jako projekt diplomové práce nominované na Českou národní cenu za studentský design 2016. Jeho autor Christian Jánský, povzbuzen pozitivním přijetím, se pustil do „remasteru“ celé rodiny, který je nyní k dispozici pro licencování ve verzích Upright i Kurzíva napříč osmi řezy.

Labil Grotesk je negroteskní, s jeho jemně, ale komicky přehnanými proporcemi. Srovnání rovnováhy vlastní bezpatkovým písmům a pojetí textu ovlivněného zákony gravitace je ústředním tématem celého fontu.²⁶

Hřbet knihy

Další částí vizuálního stylu edice jsou hřbety knih. Chtěli jsme, aby obsahovaly i něco jiného než pouze údaj o knize, ale aby propojovaly všechny knihy v edici. Vymysleli jsme tedy hravý přístup, který vychází z našeho loga. Pracujeme s hlavami ptáků moa a jejich krky, které rostou podle počtu knih. Také je možné knihy různě přeskládat a tak tvořit jiné kompozice. Pokud bude čtenáři určitá kniha chybět. Nebude to vadit, princip skládání obrazců bude stále funkční. Kromě „skládačky“ je na hřbetu název edice – *Knihy MOA* ve spodní části a v horní části malý symbol, který má spíše sběratelskou hodnotu – odkazuje na neziskovou organizaci, které se koupí knihy pomohlo.

---

²⁶ Kometa.xyz: Labil Grotesk [online], 2022. [cit. 2022-04-10]. Dostupné z: <https://www.kometa.xyz/typefaces/labil-grotesk/>

Webová stránka

Webová stránka má spíše doplňkový význam, jelikož distribuční cestu máme pouze jednu a prodejní síť je zaměřená na zoologické zahrady s nimiž komunikujeme osobně. Webová stránka slouží jako online vizitka, ale zároveň edukační nástroj. Bylo na zváženu, zda zvolit prezentaci projektu skrze webovou stránku či sociální síť. Každá platforma má své přednosti i úskalí. Na sociálních sítích by byla mnohem větší interakce s případným publikem, ovšem větší náročnost v udržování aktuálního obsahu. Na sociálních sítích totiž obsah stárne mnohem rychleji než na webu. Webová prezentace má tedy výhody ve své udržitelnosti. Sice počáteční časová i finanční náročnost je mnohem větší, ovšem to by se poté mělo vykompenzovat jednoduchou správou. Také nutno podotknout, že dobře vystavěná webová stránka působí profesionálněji než pouhá prezentace na sociálních sítích. Ovšem v případě potřeby jsme připraveni vytvořit i prezentaci na sociálních sítích.

Struktura webové stránky je taková, že se jedná o scrollovací web, který je minimalistický, ale zároveň má interaktivní prvky, jako měnící se barvy, a interakce tzv. `onModeChange`. Kromě úvodních informací o projektu je představena momentálně vydaná kniha, spolu s organizací, která je prodejem knihy podporovaná. Jakýsi vzdělávací fragment představuje aktivita navíc u každé knihy. Kniha bude možné na webu rovnou zakoupit. To nám pomůže v případném doprodeji starých titulů a zákazníkovi umožní dokoupit si sadu našich knih.

Aktivita navíc

Na webové stránce budeme mít ke každé knize aktivitu, dárek, jakýsi „merch“ navíc. Volně přístupný, zdarma. Bude pracovat s principem upcyclace či „self activity“ vytištěním předpřipravených materiálů a použití v praxi.

Konkrétní aktivity

U první knihy z edice Knížky MOA s názvem *Kolik je zvířat?* budou na webové stránce nahrané audio nahrávky, které budou reprezentovat konkrétní prostředí, jímž se bude daná kapitola zabývat. Tedy první kapitola – *Tygr v džungli* – bude mít nahrávku se zvuky deštného lesa. Druhá kapitola *Velbloudi v poušti* zase nahrávku se zvuky noční pouště. To podpoří vnímání celé knihy a podnítí větší představivost čtenářů.

Aktivita u druhé knihy zaměřená na luskouny bude návod na výrobu „plyšového“ kamaráda – luskouna a to ze staré ponožky. Zde bude tedy fungovat princip upcyclace, navíc se budeme tímto způsobem snažit zvýšit zájem o luskouny, udělat z nich oblíbené zvíře, tak jak tomu je například u plyšového medvěda. Tím, že budou mít děti hračku luskouna, mohl by se zlepšit jejich celkový vztah k těmto ohroženým zvířatům.

U knihy *Co je to šotek?* bude aktivitou skládačka, tedy ilustrace vybraných druhů z knihy budou rozdělené na tři části a čtenář si je bude moct vytisknout a skládat dle své fantazie. Pro představu to můžeme přirovnat ke knížce *Cirkus ulice* od Dagmar Urbánkové.

Poslední kniha *Kdo zachrání беруšku?* bude mít jako doplňkový předmět materiál na výrobu kapesního atlasu. Ilustrace jednotlivých druhů invazivních, ale i původních živočichů a rostlin, bude možné vytisknout, nalepit na tvrdý papír a v přírodě dané druhy pozorovat.

Děti budou k výrobě potřebovat asistenci dospělého, ale nemělo by to být nic složitého. Naopak vytváříme společnou aktivitu pro děti a jejich rodiče.

Technická stránka projektu

Vedle grafické a estetické stránky projektu je jeho neméně důležitou součástí také oblast finanční, logistická, ale také prodej, marketing a PR, v následujících kapitolách tyto oblasti více rozvedeme.

Prodej – Marketing

Knihy se budou prodávat v pěti zoologických zahradách, v jejich obchodech se suvenýry. V těchto obchodech totiž absolutně chybí dětská kniha a další edukační materiály. Nejvíce jsou zastoupené plyšové hračky a další zboží, ve valné většině případů vyrobené v Číně bez hlubší myšlenky. Často se rovněž stává, že obchody jsou zbožím přecpané, proto je důležité zajistit to, aby kniha mezi ostatními nezapadla, aby byla vidět.

Do každého obchodu bude umístěn jednoduchý dřevěný stojánek, na který se kniha umístí. Nebude zabírat příliš mnoho místa, ale díky němu bude kniha lidem na očích a budou si ji moct vzít do ruky a prolistovat ji. To vnímám jako základ toho, aby se kniha prodávala. Pokud by byla uložena ve skříňce a zákazníci by se na ní nemohli podívat, pravděpodobně by se neprodávala.

Pro lepší vizualitu celého stojánu bude kolem něj umístěna papírová kulisa vytvořená ilustrátorem konkrétní knížky. Objekt bude připomínat divadelní kulisu, což pomůže knihu oddělit od ostatní nabídky obchodu.

Swot analýza projektu

Sílné stránky • Dobrý tým lidí • Sílná myšlenka projektu • Zajištěná distribuce • Zajištěné grafické zpracování knih • Kvalitní tiskárna • Podpora NGOs	Slabé stránky • Neznalost oboru • Pracnost projektu • Nízký rozpočet
Příležitosti • Žádná přímá konkurence • Specifické chování kupní síly • Zajímavé - nové prostředí prodeje	Hrozby • Rostoucí ceny energií • Nedostatek papíru na trhu • Ekonomická krize • Nezájem kupní síly

V rámci rozvojové strategie jsme si vytvořili základní SWOT analýzu projektu. Jako silnou stránku edice MOA můžeme jmenovat samotnou myšlenku projektu, kterou se nám daří rozvíjet díky dobrému týmu lidí, kteří za edicí stojí. Také se můžeme opřít o dobrou distribuci, zajištění grafické úpravy knih i celé edice. Rovněž nesmíme zapomínat na podporu neziskových organizací. Naše slabé stránky jsou především neznalost nakladatelského prostředí a nižší rozpočet. Příležitosti spatřujeme především v nulové konkurenci, jelikož se žádné jiné knihy v giftshopech neprodávají. Naší velkou příležitostí je také specifické chování potencionálních zákazníků, kteří v prostředí zoologických zahrad rádi vzdělávají sebe i své ratolesti. Největší hrozbou jsou vnější vlivy, které nemůžeme ovlivnit jako je další vlna pandemie COVID-19, finanční krize či rostoucí ceny komodit.

Tisk

Knihy budou vyrobeny v tiskárně Helbich v Brně. Odmítáme tisk v Číně, neboť chceme tvořit ekologický projekt a levnější tisk v Číně porušuje toto stanovisko ve všech ohledech. Ovšem tisk knih není v dnešní době nic jednoduchého. Je všeobecný nedostatek papíru a z důvodu zdražování energií se prodražují prakticky všechny vstupní komodity.

Knihy jsou tištěné na papír Mondi ofset. Vazba knihy je metodou šité vazby V8. Pevné desky s celopotiskem. Tisk na blok a to ofsetem.

PR

Jistě zásadní a velmi zajímavou propagační aktivitou je křest knihy, ten bude probíhá postupně ve všech zoologických zahradách nebude to tedy úplně křest, ale spíše putovní akce spojená s vydáním knihy. Součástí programu bude předčítání knihy a setkání s autory. Křest doplní i menší výstava, respektive instalace představující vznik knihy a zároveň aktivity

neziskové organizace. Pro děti budou připravené pracovní listy a drobné aktivity. Během akce bude možné knihy zakoupit s 10% slevou a samozřejmě autogramem autorů.

V rámci zvýšení povědomí o našem projektu bychom se rádi zapojili do knižních festivalů a festivalů určených pro děti. Věříme, že je to vhodné prostředí pro navázání kontaktů s potencionální základnou čtenářů naší edice. Jako konkrétní příklady festivalů můžeme uvést Svět knihy, který se koná v červnu v Praze. Podzimní knižní veletrh v Havlíčkově Brodě, knižní veletrh Litr pořádaný v Olomouci. Dále také dětské festivaly jako Mini festival v pražských Holešovicích či Festival dětského čtenářství v Liberci.

Další možností, jak se dostat k malým čtenářům, je propojení se vzdělávacími institucemi jako jsou základní školy, družiny a mateřské školy. Můžeme dětem knihu představit, pracovat s ní v součinnosti s publikem a k její prezentaci také připravit doprovodný program.

Logistika

Logistická část projektu je zajištěna Jiřím Barvířem a jeho firmou Lengau s.r.o., která do zoologických zahrad dodává plyšové hračky. Využijeme tedy této osvědčené logistické a distribuční cesty, což nám zjednoduší uvedení knihy na trh. Do každé zoologické zahrady bude distribuováno přibližně 200 ks výtisků, jejichž naskladnění budou mít na starost jednotlivé giftshopy.

Problematickým by se mohlo jevit dodání stojánku-kulisy. Bude nutné dodat i návod, jak stojánek sestavit a jak na něj umístit papírové aplikace. Tato součást projektu bude zároveň vyžadovat naše opakované kontroly in situ, aby ze strany giftshopů nedocházelo k opomenutí komplety sestavy podstatné pro prezentaci jednotlivých titulů edice.

Finance

Financování projektu je z části z vlastních zdrojů, konkrétně tisk první knihy a programování webové stránky. Honoráře pro autory a další odměny včetně licenčních práv na písmo jsou financované z grantu nadace Gestor. První kniha *Kolik je zvířat?* je náročnější na výrobu (především z důvodu použití klop, které obsahuje každá základní kapitola). Celková výrobní cena zde činí 90,- Kč vč. DPH/1 kus. Prodejní cena knihy bude 249,- Kč vč. DPH, velkoobchodní cena pak bude 199,- Kč vč. DPH. Výtěžek na neziskovou organizaci bude 80,- Kč z jedné knihy tedy celkem přibližně 80 000,- Kč.

Závěr

Projekt je daleko rozsáhlejší než jsme si z počátku mysleli a jistě je na něm co zdokonalovat a měnit. Jsme stále na začátku a uvidíme jak budeme schopni projekt dále rozvíjet. Ovšem věřím, že se nám ve většině případech podařilo dosáhnout cíle, jež jsme si na začátku práce stanovili. Vytvořili jsme funkční projekt, který má všechny předpoklady dlouhodobé existence. Edice je vizuálně povedená a tituly zajímavé, máme vyřešenou logistiku i prodejní místa. Nyní musíme doufat v kladné přijetí malých čtenářů a projekt může fungovat několik let.

V tuto chvíli je vydaná první knihu, která putuje do distribuce. Další knihy jsou v procesu tvorby. V rámci edičního plánu jsme vymysleli další tři tituly a vybrali ilustrátory knížek, dokonce máme i obálky.

Brzy jsme pochopili, že celý projekt je založený na komunikaci a spolupráci s dalšími účastníky projektu. Bylo nezbytné naučit se komunikovat s autory dalších knížek, správně jim zadávat práci, ale zároveň jim ponechat volnou ruku při práci, aby nedocházelo k neshodám. Komunikace s tiskárnou a distribučními složkami byla zase úplně jiným druhem komunikace v neposlední řadě komunikace s veřejností, především pomocí vizuálního stylu a PR.

Osobně jsem chybovala právě v komunikaci, vím, že jsem ostatním účastníkům projektu nesdělovala všechny informace včas a dostatečně, to vnímám jako největší poučení do budoucna i do dalších projektů. Rovněž jsem podcenila tiskovou přípravu, která byla díky klopám první knihy velmi náročná a tak zabrala více času než jsem předpokládala. Uvědomuji si jaké technické nedostatky v této oblasti mám a vnímám to jako velký hendikep jakožto grafického designera. Samotný výběr autorů nebyl tak jednoznačný, jak jsem se na počátku domnívala. Často jsem při výběru ilustrátorů sklouzávala k podobným stylům ilustrací, což je špatně. Edice by měla být různorodá a každá kniha zpracováním úplně odlišná.

Jako velmi cenné vnímám nahlédnutí do světa nakladatelství a dětské literatury. Celkově celý proces vzniku knihy vnímám jako fascinující a skvělou zkušenost. Rovněž bylo inspirativní nahlédnout „pod ruce“ jiných ilustrátorů a třeba se poučit způsobem a organizací jejich

práce. Vážím si takéš času, který jsem na vytvoření vizuálního jazyka celé edice měla. Jen díky tomu vznikl vzhled se kterým jsem spokojená a který bude, jak doufám nadčasový. Jakožto ekoložka, ale zároveň grafická designérka oceňuji možnost pomáhat v takovém měřítku naší planetě.

Obrazová část

Obálka první knihy *Kolik je zvířat?*

tygr

1

Krásný tygr ze Sumatry marně hledá svoje bratry. Leckterý z nich byl už lidmi uloven a potom sněden. Když je nebudeme chránit, nezbude tu ani jeden!

Ukázka první kapitoly knihy *Kolik je zvířat?*

Taje led, taje led
a kdo na tom ledě bydlí,
ať se pakuje a hned!

Pročpak taje?
To se tají?

Protože tu naši Zem
lidé stále ohřívají,
jako kdyby nevěděli,
že planeta patří všem.

6

mrožů

Ukázka šesté kapitoly knihy *Kolik je zvířat?*

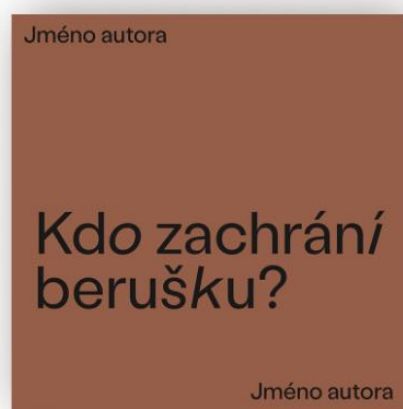
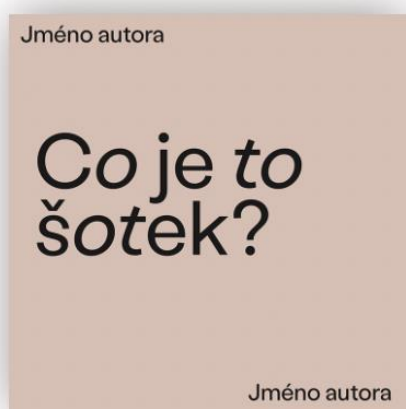
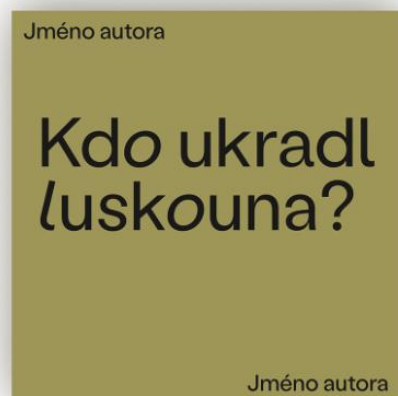
7 Koukej tše kolem sebe.
Myslíš, že jsi všechno
viděl?
Tak se porozhlédni zas!
Létáme do cizích krajín
a příroda zatím tají
zázrak,
všude kolem nás.

kačen

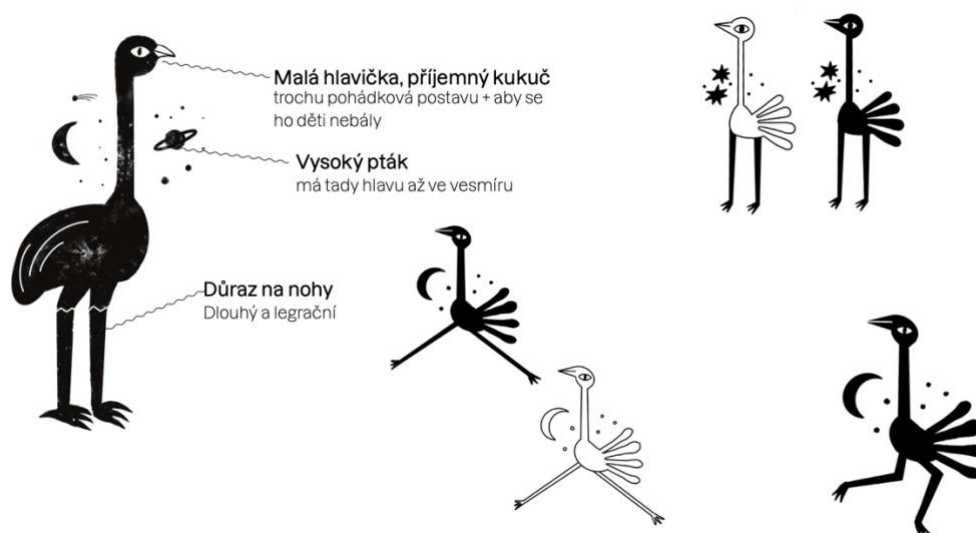
Ukázka sedmé kapitoly knihy *Kolik je zvířat?*

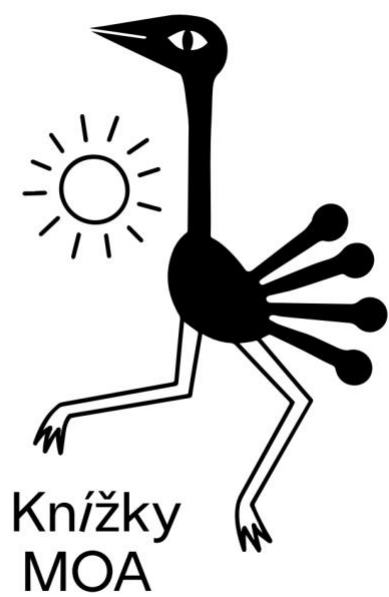
Rejstřík fauny a teoretický úvod do problematik jednotlivých kapitol

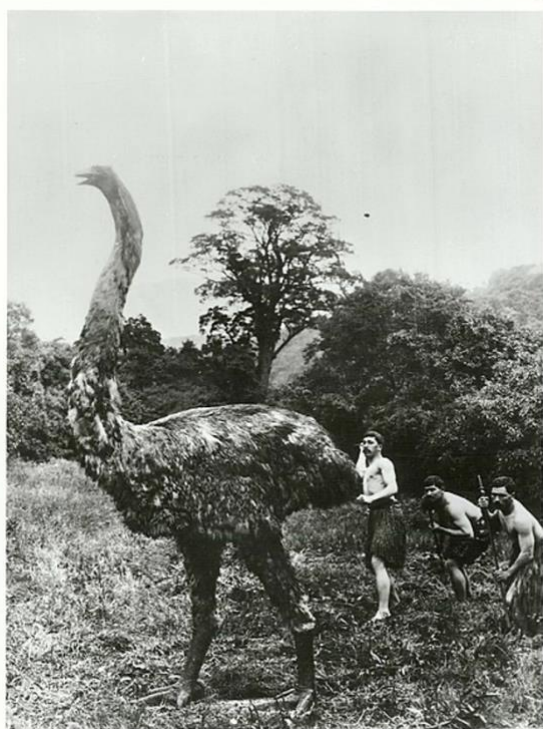
Rozvržení obálek prvních čtyřech titulů edice

Skici a vývoj loga

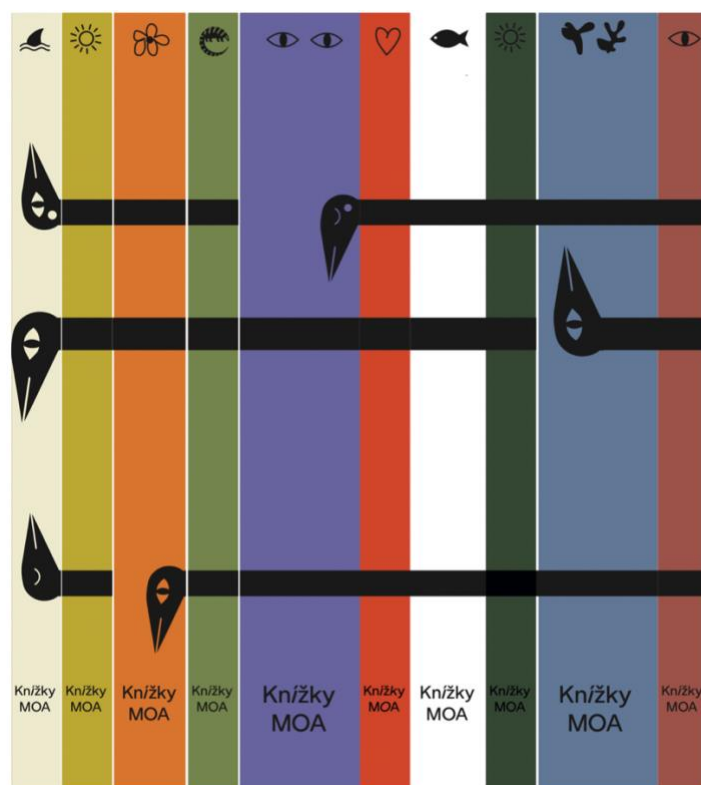
Finální logo edice

Pták moa

Ukázka fontu Labil Grotesk

Hřbety knih a jejich variabilita

Design webové stránky knizkymoa.cz

Vizualizace prodejních stojánků